

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Programma plasticvrije rivieren @community plasticvrije Waddenzee

23 februari 2023

Stefan van der Wal

Urgentie

▲ Iemand laat een stukje blauw microplastic zien. Foto ter illustratie. © AP

Nederlandse onderzoekers vinden microplastics in menselijk bloed: 'Een doorbraak'

Onderzoek naar plastic in menselijk lichaam

Wat is het effect van micro- en nanoplastics in het menselijk lichaam?

Wat zien jullie hier?
Bijna goed gedrag...

Er was eens...

2018
Motie plastic soup
surfer
aangenomen

2019 - 2021
Programma
microplastics

2022 - 2025
Programma
Plasticvrije
rivieren

Pilot projecten 2019-2021

Rijkswaterstaat

1 Recreatie

4 Stadskades

2 Visserij

5 Bouwplaatsen en bedrijven

3 Binnenvaart

6 Sanitair afval

Situatie Spiegelwaal

Oeverrecreatie

Oeverrecreatie

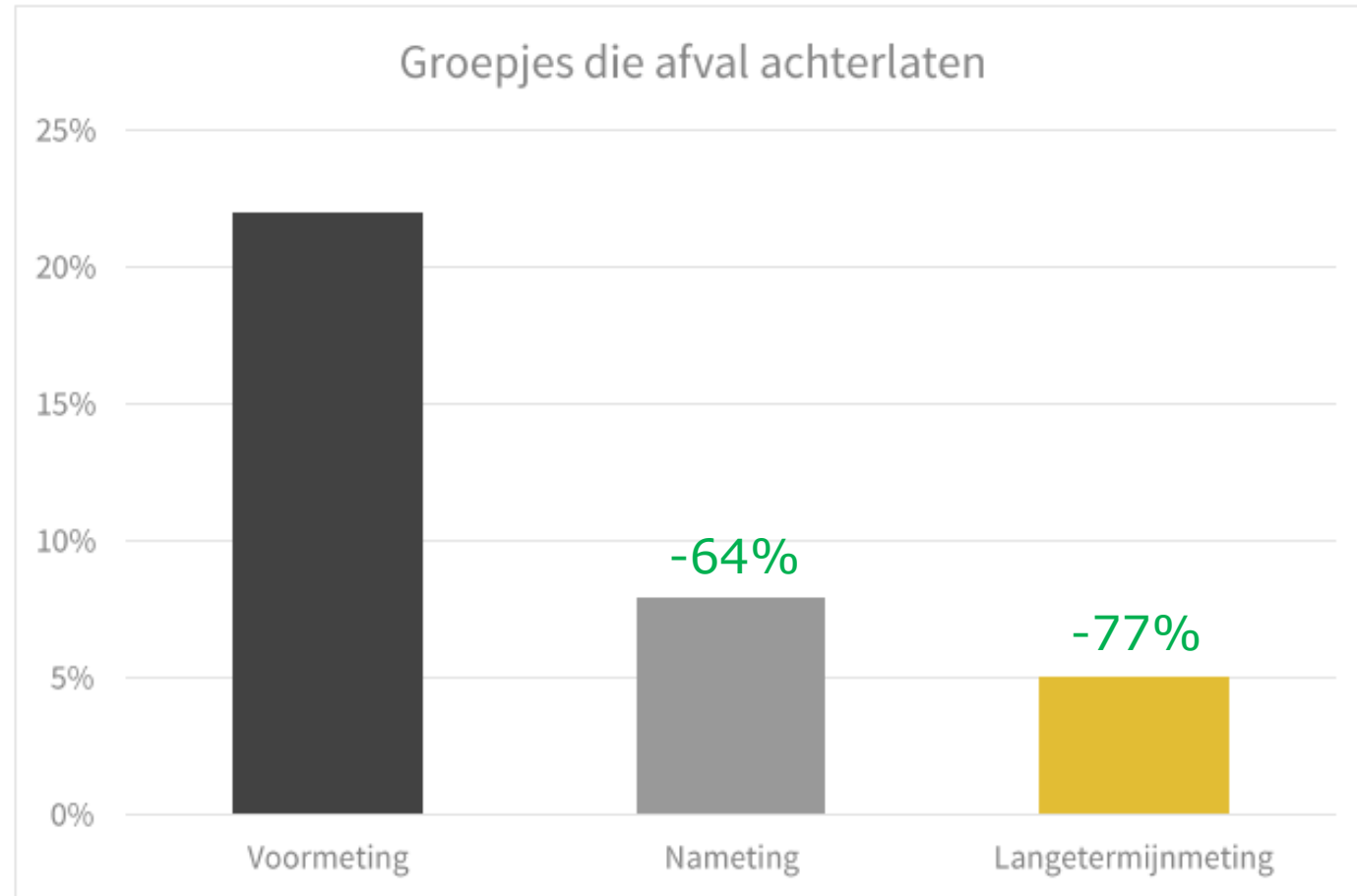

Wageningen

Resultaten

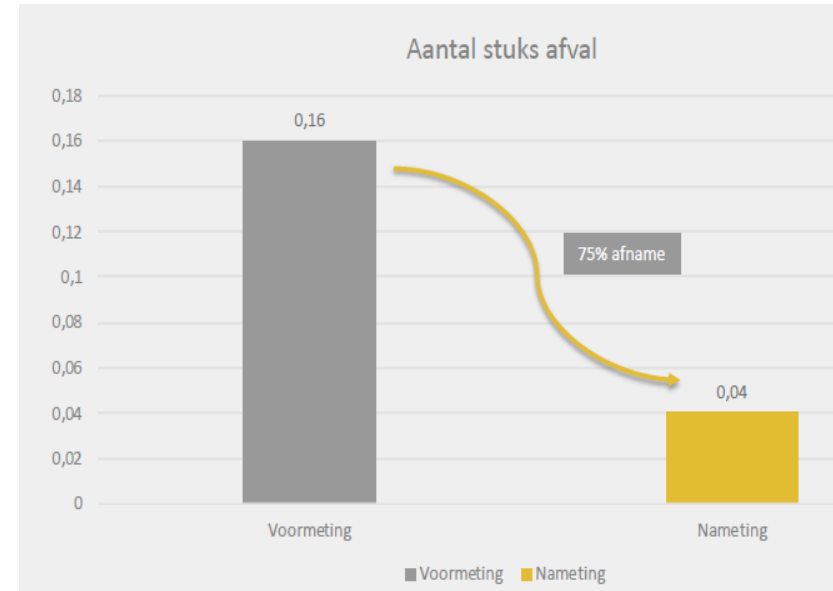

Wageningen resultaten

Voor

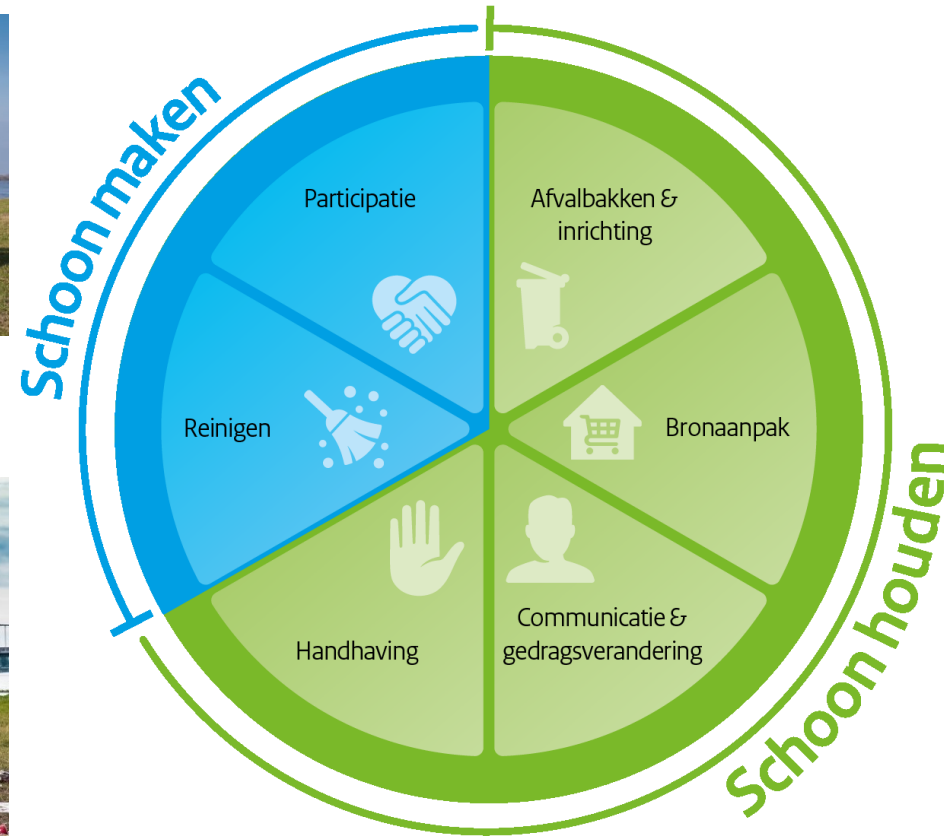

Na

Integrale aanpak zwerfafval

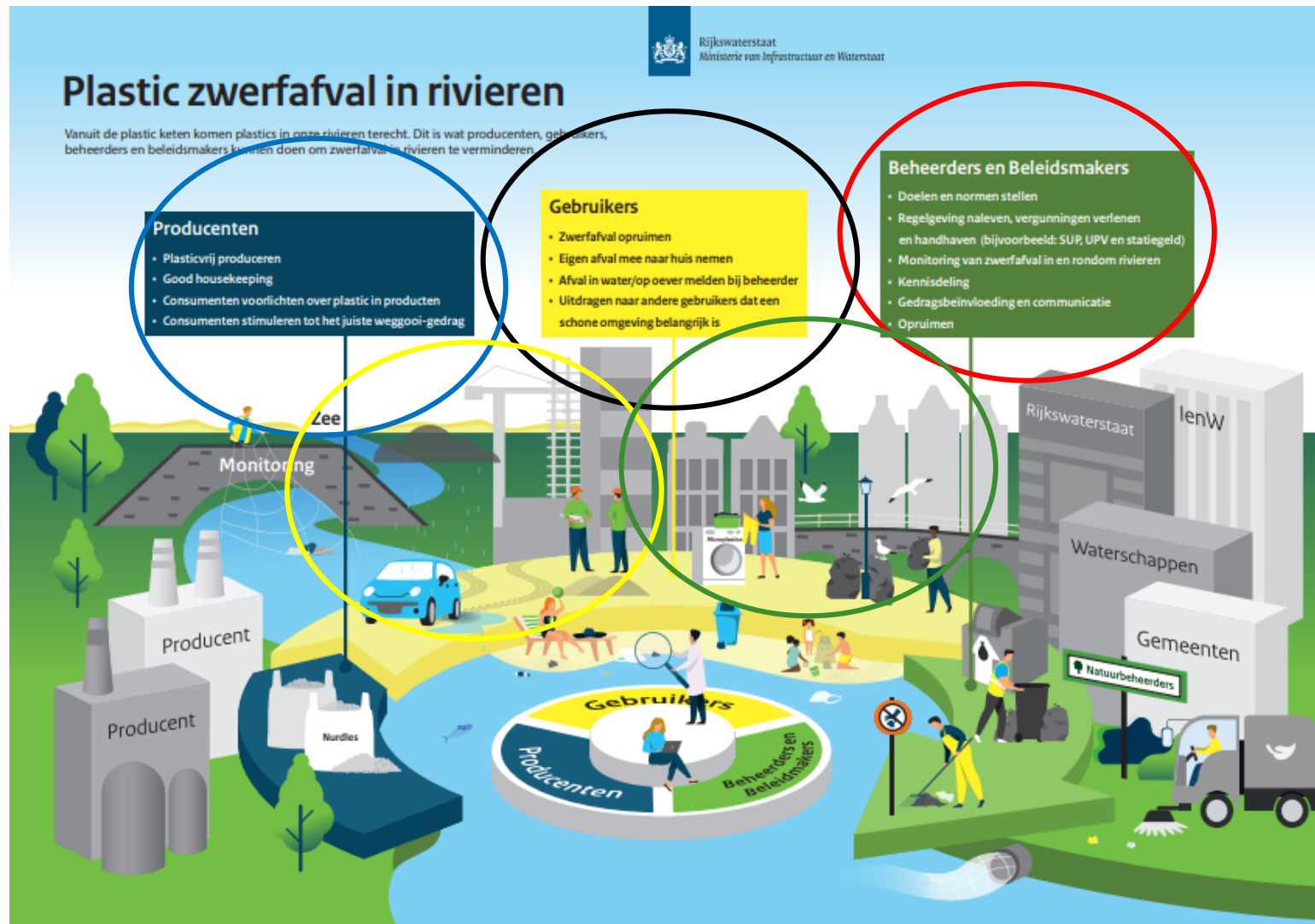

Bewezen aanpakken

7 quick wins voor plasticvrije rivieren

Plastic zwerfafval in Nederlandse rivieren kunnen we het beste voorkomen door het bij de bron aan te pakken. In dit overzicht zijn 7 eenvoudige maatregelen op een rijtje gezet die je als gebiedsbeheerder kunt nemen om plastic zwerfafval in rivieren te verminderen. Zo werken we samen aan rivieren vrij van plastic.

Programma plasticvrije rivieren 2022-2025

Gebiedsbeheerders

Producenten

Bedrijven

Monitoring

Meetmethodieken ontwikkelen | 2020 - 2023

Nulmeting | 2022 - 2023

Vervolgmetingen | 2024 - 2025

Uitvoering | 2026

Hotspots (≠ bron!)

Recreatieafval hotspot kaart - Schone Rivieren

Op deze kaart staan de top 25 recreatieafval hotspots op basis van het rivieroeverafvalonderzoek van Schone Rivieren. Deze kaart is gebaseerd op de meetresultaten van 7 meetperiodes vanaf het najaar 2017 t/m het najaar 2020. In deze periode zijn in totaal 932 metingen uitgevoerd. De locaties van de recreatie hotspots zijn gemarkeerd met gele markers. De grootte van de cirkel geeft het hoogste percentage van het aandeel recreatief afval weer wat tijdens één van de 7 meetperiodes op deze hotspot is aangetroffen. Definitie hotspot: Een hotspot is een locatie op een rivieroever waar procentueel gezien een bovengemiddelde hoeveelheid afval van een specifieke bron (recreatie, sportvisserij of sanitair) aanwezig is ten opzichte van het afval afkomstig van andere bronnen. www.schonerivieren.org

📍 Recreatieafval hotspot ○ Hoogst gemeten percentage recreatieafval van de hotspot

Sanitair afval hotspot kaart - Schone Rivieren

Op deze kaart staat de top 30 sanitair afval hotspots (blauwe markers). Plastic wattenstaafjes zijn vaak het meest gevonden sanitaire afval die in relatie gebracht kunnen worden met een riooloverstort, en zijn daarom een indicator item voor sanitair afval. De grootte van de gele cirkels geeft het aantal gevonden wattenstaafjes aan tijdens de voorjaarsmeting van 2020. Definitie hotspot: Een hotspot is een locatie op een rivieroever waar procentueel gezien een bovengemiddelde hoeveelheid afval van een specifieke bron (recreatie, sportvisserij of sanitair) aanwezig is ten opzichte van het afval afkomstig van andere bronnen. www.schonerivieren.org

📍 Sanitair hotspot ● Aantal wattenstaafjes per 100 m (voorjaar 2020)

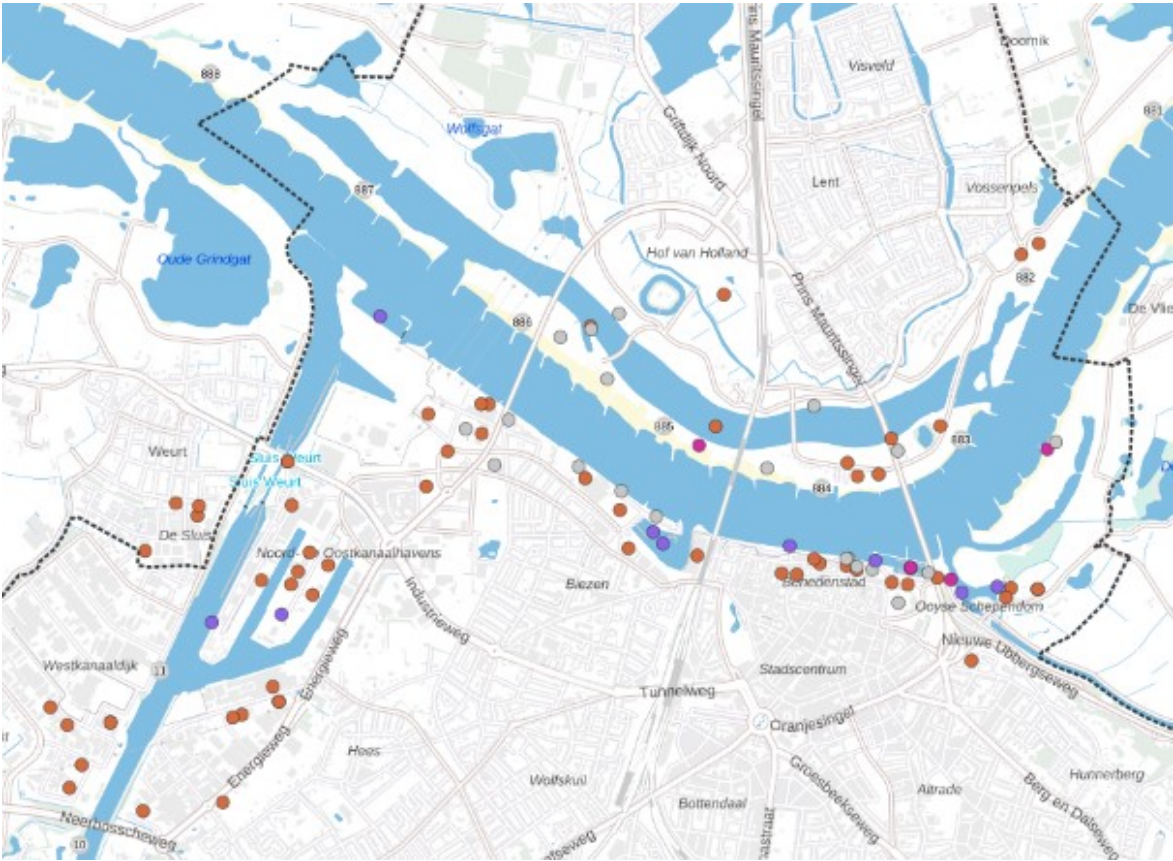

Gebiedsaanpak: hoe breng je de exacte bronnen in kaart?

Hoe kom je van gebiedsanalyse naar een geborgd PvA?

OVERALL RISICO		STAP 1 (hoeveelheid plastic zwerfafval)		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
STAP 2 (ligging ten opzichte van de rivier)	Laag	1	2	3
	Gemiddeld	2	3	4
	Hoog	3	4	5

Van locaties naar aanpak

- Samen met gebiedsbeheerders bepalen welke locaties prioriteit hebben

Doel en typen beheermaatregelen

- Voorkomen dat (plastic) zwerfafval ontstaat

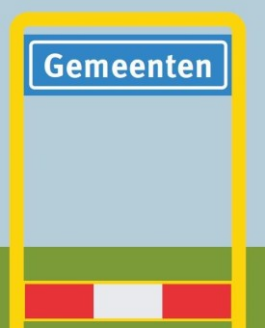

- Voorkomen dat (plastic) zwerfafval in de rivier komt

Partijen en verantwoordelijkheden in de uiterwaarden

Hoe 'borg' je een gebiedsaanpak?

- Plan van aanpak plasticvrije rivieren bestuurlijk ondertekenen
- Maar...
 - Wie is (juridisch) verantwoordelijk voor een gebied?
 - Wie gaat het betalen?
 - Er komt toch ook afval vanuit het buitenland?
- En...
 - Er gebeurt gelukkig steeds meer (ZOR, WOCU, UPV)
 - Krachten bundelen vanuit eigen verantwoordelijkheden
 - Advies op maat voor alle gebiedsbeheerders

Deze samenwerkende beheerders doen al mee

1 Recreatie

4 Stadskades

2 Visserij

5 Bouwplaatsen en bedrijven

3 Binnenvaart

6 Sanitair afval

Meer weten?

- Download [hier het 7 quick-wins document](#)
- Mail ons via zwerfafval@rws.nl
- Wie wil er nu wat vragen?

7 quick wins voor plasticvrije rivieren

Plastic zwerfafval in Nederlandse rivieren kunnen we het beste voorkomen door het bij de bron aan te pakken. In dit overzicht zijn 7 eenvoudige maatregelen op een rijtje gezet die je als gebiedsbeheerder kunt nemen om plastic zwerfafval in rivieren te verminderen. Zo werken we samen aan rivieren vrij van plastic.

